

Πρεσβεία της Ελλάδας στη Σλοβενία
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ 11 ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ ΣΤΗ ΣΛΟΒΕΝΙΑ (ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Κωδικοί Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature):
HS[07099990], HS[07108095], HS[07119080], HS[07129090], HS[07099950],
HS[09092100], HS[09092200], HS[09093100], HS[09093200], HS[09096100],
HS[09096200], HS[09102010], HS[09102090], HS[09109931], HS[09109933],
HS[09109939], HS[09109991], HS[09109999], HS[12119086]

Αυτή η έρευνα αγοράς συντάχθηκε από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Λιουμπλιάνας (Επιμέλεια: Λουκιανός Κλιντ), με την καθοριστική συμβολή του κ. Κωνσταντίνου Καλλίτση, ασκούμενου στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ "Erasmus+".

Λιουμπλιάνα, Αύγουστος 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ	3
A.1 Περιγραφή κλάδου - γενικά χαρακτηριστικά	3
A.2 Αντικείμενο έρευνας	4
B. ΖΗΤΗΣΗ	5
B.1 Μέγεθος αγοράς - τμήματα αγοράς	5
B.2 Αγοραστική συμπεριφορά.....	5
B.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης	5
Γ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5
Γ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου.....	5
Γ.2 Ανάλυση εξαγωγών - εισαγωγών	6
Γ.3 Μεριδία αγοράς	7
Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΔΙΑΝΟΜΗ - ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ.....	9
Ε. ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ	11
ΣΤ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	13

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ

A.1 Περιγραφή κλάδου - γενικά χαρακτηριστικά

Η έρευνα αγοράς που ακολουθεί επικεντρώνεται σε 11 επιλεγμένα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά (ρίγανη, δενδρολίβανο, κρόκο, θυμάρι, γλυκάνισο, μάραθο, κόλιανδρο, κύμινο, βασιλικό, δυόσμο και μαϊντανό), εξετάζοντας το διμερές εμπόριο Ελλάδας-Σλοβενίας ως προς τους κατωτέρω 19 κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας (οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις -βλ. ιδίως μαϊντανό και ρίγανη- δεν αντιστοιχούν σε ευδιάκριτες κατηγορίες προϊόντων).

Μαϊντανός¹

Άλλα: Άλλα	07099990
Άλλα λαχανικά: Άλλα	07108095
Άλλα λαχανικά: Άλλα	07119080
Άλλα λαχανικά: Άλλα	07129090

Μάραθο

Μάραθο	07099950
--------	----------

Κόλιανδρος

Σπόροι κοριάνδρου: Μη θρυμματισμένοι ούτε σε σκόνη	09092100
Σπόροι κοριάνδρου: Θρυμματισμένοι ή σε σκόνη	09092200

Κύμινο

Σπόροι κύμινου: Μη θρυμματισμένοι ούτε σε σκόνη	09093100
Σπόροι κύμινου: Θρυμματισμένοι ή σε σκόνη	09093200

Γλυκάνισος

Σπόροι γλυκάνισου κ.ά.: Μη θρυμματισμένοι ούτε σε σκόνη	09096100
Σπόροι γλυκάνισου κ.ά.: Θρυμματισμένοι ή σε σκόνη	09096200

Κρόκος (σαφράν)

Κρόκος (ζαφορά): Μη θρυμματισμένος ούτε σε σκόνη	09102010
Κρόκος (ζαφορά): Θρυμματισμένος ή σε σκόνη	09102090

Θυμάρι

Θυμάρι: Μη θρυμματισμένο ούτε σε σκόνη: Άγριο θυμάρι	09109931
Θυμάρι: Μη θρυμματισμένο ούτε σε σκόνη: Άλλο	09109933
Θυμάρι: Θρυμματισμένο ή σε σκόνη	09109939

Ρίγανη («Άλλα»²)

Άλλα: Μη θρυμματισμένα ούτε σε σκόνη	09109991
Άλλα: Θρυμματισμένα ή σε σκόνη	09109999

Βασιλικός, δυόσμος, δενδρολίβανο κ.ά.³

Φυτά, μέρη φυτών, σπόροι και καρποί των ειδών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία, την ιατρική ή για χρήσεις εντομοκτόνες, παρασιτοκτόνες ή παρόμοιες, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα, έστω και κομμένα, σπασμένα ή σε σκόνη:	
Άλλα: Άλλα	12119086

(Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01987R2658-20220622>)

¹ Περιλαμβάνεται στον όρο «λαχανικά» των δασμολογικών κλάσεων 0709 έως 0712.

² Εικάζεται ότι περιλαμβάνεται η ρίγανη.

³ Ως φυτά ή μέρη αυτών.

Η ελληνική οικονομία στηρίζεται ενδεχομένως σε μεγαλύτερο βαθμό στον πρωτογενή τομέα παραγωγής από τη Σλοβενία, γεγονός που θα μπορούσε να αποδοθεί στο αλπικό κλίμα και την ιδιαίτερη γεωμορφολογία (βλ. εκτεταμένη δασοκάλυψη και ορεινό τοπίο) της τελευταίας. Οι παραγωγικές δυνατότητες και εξαγωγικές επιδόσεις της ελληνικής γεωργίας δύνανται να θεωρηθούν αξιόλογες από ποιοτική και ποσοτική άποψη ως προς αρκετά από τα εξεταζόμενα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά (π.χ. ως προς τον κρόκο Κοζάνης). Ακολουθεί η παγκόσμια κατάταξη (θέση) της χώρας μας ως προς την αξία εξαγωγών μαϊντανού και κρόκου (δεν βρέθηκαν στοιχεία για άλλα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά):

Μαϊντανός: Δεν περιλαμβάνεται στις 10 πρώτες χώρες⁴ το 2021
Κρόκος⁵: 4^η το 2021 (μετά το Ιράν, το Αφγανιστάν και την Ισπανία)⁶

Η διατροφική αξία των αρωματικών φυτών και μπαχαρικών και η σημασία τους για την υγεία και ευεξία είναι γνωστή, καθώς περιέχουν σημαντικά θρεπτικά συστατικά, ενίοτε με θεραπευτικές ή αντικαρκινικές ή αντιοξειδωτικές ή ηρεμιστικές ιδιότητες (αν και η υπερβολική κατανάλωση μπορεί να αντενδείκνυται). Ως προς την παραγωγική δυναμικότητα της Σλοβενίας και της Ελλάδας, συγκρατείται ότι με βάση στοιχεία της σλοβενικής Στατιστικής Υπηρεσίας/SURS (βλ. SİSTAT Database), το 2019 αξιοποιήθηκαν για παραγωγή αρωματικών φυτών, μπαχαρικών και βοτάνων στη Σλοβενία μόλις 363 αγροτεμάχια, με συνολική έκταση 149,9 εκτάρια (δηλαδή περίπου 1,5 χιλ. στρέμματα), ενώ με βάση στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής/ΕΛΣΤΑΤ (βλ. σελ. 3 Δελτίου Τύπου ΕΛΣΤΑΤ για την ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα 2019, το οποίο είναι προσβάσιμο στην ιστοσελίδα <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG06/->), κατά το ίδιο έτος καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα 79,6 χιλ. στρέμματα για αρωματικά φυτά και 639,1 χιλ. στρέμματα ως κηπευτικές εκτάσεις.

A.2 Αντικείμενο έρευνας

Το αντικείμενο της έρευνας αγοράς περιλαμβάνει την παράθεση στοιχείων για τις τιμές καταναλωτή στη Σλοβενία (τα οποία αντλήθηκαν με επιτόπιες επισκέψεις σε τοπικά σουπερμάρκετ) και για τις ροές διεθνούς εμπορίου της Σλοβενίας με σειρά χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας (αξιοποιώντας τη βάση δεδομένων "SİSTAT Database" της σλοβενικής Στατιστικής Υπηρεσίας/SURS). Στόχος είναι να συναχθούν συμπεράσματα και να διατυπωθούν προτάσεις ως προς τις δυνατότητες ενίσχυσης της διείσδυσης των ελληνικών προϊόντων στη σλοβενική αγορά.

⁴ Κίνα, Ισπανία, Βέλγιο, Μεξικό, Πολωνία, Ολλανδία, Εκουαδόρ, Γαλλία, Αίγυπτος, Τουρκία – βλ. <https://www.tridge.com/intelligences/parsley/export>.

⁵ Ο κρόκος Κοζάνης αποτελεί προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), με την τιμή πώλησης το 2021 να ανέρχεται σε 1.200 Ευρώ/κιλό. Στο νομό Κοζάνης καλλιεργούνται 5.500 στρέμματα. βλ. <https://www.in.gr/2021/11/11/economy/agro-in/krokos-kozanis-meiomeni-kata-30-fetini-paragogi/>.

⁶ βλ. <https://www.tridge.com/intelligences/saffron/export>.

B. ΖΗΤΗΣΗ

B.1 Μέγεθος αγοράς - τμήματα αγοράς

Η αγορά είναι σχετικά μικρή από πληθυσμιακή σκοπιά (περίπου 2,1 εκατ. κάτοικοι συν 1,2 εκατ. αφίξεις από το εξωτερικό το 2020). Όμως από εισοδηματική άποψη, το μέγεθος της αγοράς, η οποία θα μπορούσε να κατατμηθεί π.χ. ανάλογα με την ταξινόμηση ή μη του σχετικού προϊόντος ως «βιολογικό», το είδος συσκευασίας του προϊόντος, το κανάλι διανομής κ.λπ., είναι αρκετά σημαντικό. Π.χ. η ανεργία στην Σλοβενία είναι μόλις 4,5%, ενώ το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (GDP per capita) είναι υψηλότερο του ελληνικού.

B.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Ο μέσος Σλοβένος καταναλωτής ενδιαφέρεται για την καλή φυσική του κατάσταση, αθλείται και έχει υιοθετήσει υγιεινά πρότυπα διατροφής, γεγονός που εκτιμάται πως επιδρά θετικά στην εγχώρια ζήτηση αρωματικών φυτών και μπαχαρικών. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί, ενδεχομένως, ότι η αγοραστική συμπεριφορά επηρεάζεται από έναν συνδυασμό παραγόντων, στους οποίους συγκαταλέγονται, πέραν της τιμής, η ποιότητα, συσκευασία, διαφήμιση, εθνικό “brand name”, εγγύτητα του καναλιού διάθεσης στον καταναλωτή κ.λπ..

B.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Αναμένεται ότι τα επίπεδα διαθέσιμου εισοδήματος θα σημειώσουν ανοδική τάση και ότι η ζήτηση για προϊόντα όπως τα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά (ιδίως τα βιολογικά), τα οποία ευνοούν την υγεία και ευεξία, επίσης θα αυξηθεί.

Γ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Γ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τις συνολικές εμπορικές ροές της Σλοβενίας στον κλάδο των αρωματικών φυτών και μπαχαρικών το 2021. Παρατηρείται ότι η Σλοβενία είχε ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο ως προς όλους τους εξεταζόμενους κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας, με σχετικά υψηλότερα ελλείμματα (ήτοι περισσότερο από 1 εκατ. Ευρώ) στους κωδικούς που αναφέρονται σε μαϊντανό (07099990, 07108095, 07119080 και 07129090), μάραθο (07099950), γλυκάνισο κ.ά. (09096100), (ενδεχομένως) ρίγανη (09109999) και διάφορα φυτά και μέρη φυτών, συμπεριλαμβανομένων βασιλικού, δυόσμου και δενδρολίβανου (12110986). Τα εμπορικά ελλείμματα στις αναγραφόμενες στατιστικές κατηγορίες είναι σε κάποιο βαθμό αναμενόμενα, καθώς η Σλοβενία διαθέτει σχετικά χαμηλή παραγωγική δυναμικότητα στον κλάδο (δηλαδή καλλιεργήσιμη έκταση για αρωματικά φυτά και μπαχαρικά).

ΚΩΔΙΚΟΣ	Εισαγωγές από σύνολο χωρών	Εξαγωγές σε σύνολο χωρών	Εμπορικό Ισοζύγιο
07099990	2257197	250716	-2006481
07108095	2127569	761097	-1366472
07119080	64567	0	-64567
07129090	2078877	210361	-1868516
07099950	220858	14156	-206702
09092100	16168	380	-15788
09092200	7236	872	-6364
09093100	5341	1570	-3771
09093200	16022	282	-15742
09096100	1291232	85286	-1205946
09096200	110358	590	-109768
09102010	22708	130	-22578
09102090	10382	302	-10080
09109931	12962	59	-12903
09109933	17845	158	-17687
09109939	167735	25583	-142152
09109991	703805	14554	-689251
09109999	1509620	83226	-1426394
12119086	9907590	8053804	-1853786

Πίνακας 1

Εμπόριο Σλοβενίας το 2021 με σύνολο χωρών σε Ευρώ
(ανά κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Σλοβενίας (SURS) – SİSTAT Database

Γ.2 Ανάλυση εξαγωγών - εισαγωγών

Στον Πίνακα 2 επιχειρείται μια καταγραφή των εισαγωγών της Σλοβενίας από 10 επιλεγμένες χώρες (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας) για τις 11 κατηγορίες αρωματικών φυτών και μπαχαρικών της έρευνας (για συγκριτικούς σκοπούς).

ΚΩΔΙΚΟΣ	Ελλάδα	Κροατία	Ουγγαρία	Αυστρία	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Ιράν	Αίγυπτος	Τουρκία
07099990	0	187534	297	1038588	930311	0	9553	0	0	0
07108095	0	101480	0	253756	41921	12565	13974	0	0	0
07119080	0	0	0	0	62567	0	0	0	0	0
07129090	0	352449	47259	936695	212195	9790	4084	0	58	0
07099950	0	14547	0	44165	161638	0	64	0	0	0
09092100	0	4127	36	2500	8032	0	0	0	0	0
09092200	0	418	443	2353	1508	0	0	0	0	0
09093100	0	13	84	1904	396	0	0	0	0	0
09093200	0	325	5296	4725	84	0	249	0	0	0
09096100	0	158993	6922	59545	41543	19	0	0	0	0
09096200	0	33633	8148	45973	3650	1246	0	0	0	0
09102010	0	4439	0	14932	851	0	87	0	0	0
09102090	0	0	0	6829	2109	0	457	0	0	0
09109931	0	0	0	12663	297	0	0	0	0	0
09109933	0	0	41	10351	1871	0	930	0	0	0
09109939	0	39813	56	16649	754	0	40	0	0	0
09109991	0	46354	3496	24380	376464	27246	37970	142	0	0
09109999	2938	24816	11162	130492	346770	265	25598	0	2755	983
12119086	5251	713016	56071	383690	168632	344811	38164	25	3057	15065

Πίνακας 2

Εισαγωγές Σλοβενίας το 2021 από 10 χώρες σε Ευρώ
(ανά κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Σλοβενίας (SURS) – SİSTAT Database

Παρατηρείται ότι το 2021 η Σλοβενία είχε αξιοσημείωτες εισαγωγές αρωματικών φυτών και μπαχαρικών κατά κύριο λόγο από γειτονικές της χώρες (βλ. Ιταλία, Αυστρία και Κροατία), καθώς και από την Ισπανία (ως προς τον κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας 12119086).

Στον Πίνακα 3 παρουσιάζονται οι διμερείς εμπορικές ροές Ελλάδας-Σλοβενίας για το 2021, οι οποίες ήταν μηδενικές για τις περισσότερες από τις εξεταζόμενες δασμολογικές κατηγορίες αρωματικών φυτών και μπαχαρικών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις των κωδικών Συνδυασμένης Ονοματολογίας 09109999 (που -πιθανώς- αναφέρεται και στη ρίγανη, θρυμματισμένη ή σε σκόνη) και 12119086 (που -πιθανώς- αναφέρεται και στον βασιλικό, τον δυόσμο και το δενδρολίβανο), ως προς τις οποίες θα πρέπει να σημειωθεί ότι επίσης δεν σημειώθηκαν σημαντικού ύψους εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των δύο χωρών.

ΚΩΔΙΚΟΣ	Εισαγωγές από την Ελλάδα	Εξαγωγές στην Ελλάδα	Εμπορικό Ισοζύγιο
07099990	0	0	0
07108095	0	0	0
07119080	0	0	0
07129090	0	0	0
07099950	0	0	0
09092100	0	0	0
09092200	0	0	0
09093100	0	0	0
09093200	0	0	0
09096100	0	0	0
09096200	0	0	0
09102010	0	0	0
09102090	0	0	0
09109931	0	0	0
09109933	0	0	0
09109939	0	0	0
09109991	0	0	0
09109999	2938	0	-2938
12119086	5251	5381	130

Πίνακας 3

Εισαγωγές Σλοβενίας από την Ελλάδα, εξαγωγές Σλοβενίας στην Ελλάδα και Εμπορικό Ισοζύγιο το 2021 σε Ευρώ
(ανά κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Σλοβενίας (SURS) – SİSTAT Database

Γ.3 Μεριδία αγοράς

Ο Πίνακας 4 καταγράφει τα ποσοστιαία μερίδια (επί των συνολικών σλοβενικών εισαγωγών στις 19 εξεταζόμενες δασμολογικές κατηγορίες αρωματικών φυτών και μπαχαρικών) 6 χωρών-μελών της ΕΕ (Ελλάδα, Αυστρία, Ιταλία, Ισπανία, Κροατία και Ουγγαρία) για το 2021.

Μερίδιο (%) επί των συνολικών εισαγωγών (στρογγυλοποιημένα ποσοστά)						
Κωδικός Συνδυασμένης Ονοματολογίας	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΟΥΓΓΑΡΙΑ
07099990	0	46	41,2	0	8,3	0
07108095	0	11,9	2	0,6	4,8	0
07119080	0	0	96,9	0	0	0
07129090	0	45,1	10,2	0,5	17	2,3
07099950	0	20	73,2	0	6,6	0
09092100	0	15,5	49,7	0	25,5	0,2
09092200	0	32,5	20,8	0	5,8	6,1
09093100	0	35,6	7,4	0	0,2	1,6
09093200	0	29,5	0,5	0	2	33,1
09096100	0	4,6	3,2	0	12,3	0,5
09096200	0	41,7	3,3	1,1	30,5	7,4
09102010	0	65,8	3,7	0	19,5	0
09102090	0	65,8	20,3	0	0	0
09109931	0	97,7	2,3	0	0	0
09109933	0	58	10,5	0	0	0,2
09109939	0	9,9	0,4	0	23,7	0
09109991	0	3,5	53,5	3,9	6,6	0,5
09109999	0,2	8,6	23	0	1,6	0,7
12119086	0,1	3,9	1,7	3,5	7,2	0,6

Πίνακας 4

Μερίδια αγοράς Ελλάδας, Αυστρίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Κροατίας και Ουγγαρίας
(ανά κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Σλοβενίας (SURS) – SİSTAT Database

(Επεξεργασία στοιχείων: Γραφείο ΟΕΥ Λιουμπλιάνας)

Συνεπώς, το 2021 τα πλέον σημαντικά ποσοστιαία μερίδια επί των συνολικών εισαγωγών της Σλοβενίας είχαν κυρίως γειτονικές χώρες. Ειδικότερα, η Αυστρία και η Ιταλία διεκδικούν τη «μερίδα του λέοντος» ως προς το άγριο θυμάρι (κωδικός 09109931) και το μάραθο (κωδικός 07099950), αντιπροσωπεύοντας από κοινού το σύνολο σχεδόν των συνολικών σλοβενικών εισαγωγών για καθένα από τα δύο αυτά προϊόντα, ενώ το εισαγόμενο από την Κροατία θυμάρι, θρυμματισμένο ή σε σκόνη (κωδικός 09109939), αντιστοιχούσε στο 1/4 περίπου της συνολικής αξίας των συναφών εισαγωγών.

Τα μερίδια της χώρας μας είναι -ως επί το πλείστον- μηδαμινά, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αποδοθεί είτε σε αναξιοποίητες εξαγωγικές ευκαιρίες (π.χ. πιθανή έλλειψη ενδιαφέροντος, μη προώθηση του ελληνικού προϊόντος σε διεθνείς εκθέσεις, αδυναμία συνεργασίας με κατάλληλα κανάλια διανομής) είτε σε ενδεχόμενη έλλειψη σημαντικής ελληνικής παραγωγής (βλ. περιπτώσεις γλυκάνισου, κόλιανδρου και κύμινου) είτε σε πιθανά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων άλλων (ιδίως γειτνιαζουσών με τη Σλοβενία) χωρών-μελών της ΕΕ από πλευράς ποιότητας (π.χ. ως προς την δυνατότητα διατήρησης της φρεσκάδας αρωματικών φυτών κατά και μετά την πραγματοποίηση των σχετικών διεθνών εμπορευματικών μεταφορών, βλ. περίπτωση μαϊντανού) ή τιμής (π.χ. ως προς το μεταφορικό κόστος).

Πάντως, εκτιμάται ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των μεριδίων αγοράς των ελληνικών προϊόντων σε κάποιες δασμολογικές κατηγορίες, δεδομένου ότι δεν επιβάλλονται δασμοί στο ενδοκοινοτικό εμπόριο και ότι η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά αποθαρρύνει την επιβολή μη δασμολογικών εμποδίων από χώρες-μέλη της ΕΕ στις μεταξύ τους εμπορευματικές συναλλαγές. Δεν εντοπίζονται αυτή τη στιγμή ελληνικά συσκευασμένα ⁷ προϊόντα στα ράφια των μεγάλων σουπερμάρκετ (εν αντιθέσει π.χ. με προϊόντα Αιγύπτου, Τουρκίας και Ουγγαρίας), αν και διενεργείται online εμπόριο, ιδίως για την ελληνική ρίγανη και το ελληνικό θυμάρι (βλ. παρακάτω, στην ενότητα «Λιανική πώληση»).

Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΔΙΑΝΟΜΗ - ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ

Τα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά διατίθενται μέσω συγκεκριμένης ομάδας χονδρεμπόρων και καναλιών διανομής στην αγορά, η οποία τείνει, συνεπώς, να εμφανίζει και ολιγοπωλιακά χαρακτηριστικά. Άλλωστε, τα συσκευασμένα αρωματικά φυτά και μπαχαρικά δεν αποτελούν ομοιογενές προϊόν αλλά υπόκεινται σε αξιοσημείωτη διαφοροποίηση, κυρίως ως προς τη συσκευασία. Επιπροσθέτως, η παραγωγή αρωματικών φυτών, όπως και εν γένει ο γεωργικός τομέας, απαιτεί διάφορες εισροές (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, αγροτικά μηχανήματα, νερό), την παραγωγική διαδικασία της καλλιέργειας της γης από τον αγρότη και της συγκομιδής των αγαθών, υποστηρικτικές διαδικασίες (μάρκετινγκ, συσκευασία κ.τ.λ.) και μεταφορά και αποθήκευση (logistics) του προϊόντος στα σημεία πώλησης. Οι τιμές της ενέργειας, των λιπασμάτων και άλλων εισροών στην Ελλάδα έχουν ανέβει αισθητά κατά το τελευταίο διάστημα (μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία). Τούτο ενδέχεται να επηρεάσει τις τιμές παραγωγού και για τα ελληνικά αρωματικά φυτά και μπαχαρικά.

Παρατίθενται κατωτέρω στοιχεία ενδεικτικού αριθμού σλοβενικών επιχειρήσεων εισαγωγής, διανομής και χονδρικής πώλησης αρωματικών φυτών και μπαχαρικών, τα οποία αντλήθηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια αναζήτησης στον ιστότοπο της βάσης δεδομένων "SLOEXPORT"⁸ (<https://www.sloexport.si/en/>):

Α. Κριτήρια αναζήτησης: "vegetable"/"vegetables" (για λαχανικά)

1.AGRO AUER d.o.o. / Διεύθυνση: Tržaška cesta 53, 2000 MARIBOR / Τηλ.: 00386 22523833 / E-mail: info@agroauer.si (WHOLESALE)

2.BANGROS d.o.o. / Διεύθυνση: Tehnološki park 20, 1000 LJUBLJANA / Τηλ.: 00386 51231241 / E-mail: info@bangros.si (IMPORTER/WHOLESALE)

3.BOMAIMPEX d.o.o. / Διεύθυνση: Vrhovlje pri Kojskem 2A, 5211 KOJSKO / Τηλ.: 00386 53043740 / Fax: 00386 53043742 / E-mail: bomaimpex@siol.net (WHOLESALE)

⁷ Στους βασικούς «παίκτες» στην αγορά συσκευασμένων αρωματικών φυτών και μπαχαρικών συγκαταλέγονται οι εταιρείες MAESTRO, KOTANYI και SONNENTOR.

⁸ Την βάση δεδομένων "SLOEXPORT" διαχειρίζονται το σλοβενικό εμπορικό και βιομηχανικό επιμελητήριο "GZS" και η υπηρεσία προώθησης εξωτερικού εμπορίου "SPIRIT Slovenija".

4.DREVENŠEK AGRO d.o.o. / Διεύθυνση: Gerečja vas 14, 2288 HAJDINA / Τηλ.: 00386 27966181, 00386 70732487 / E-mail: drevensekjure@gmail.com (IMPORTER/WHOLESALE)

5.GEAPRODUKT trgovsko podjetje na debelo in drobno d.o.o. / Διεύθυνση: Dolenjska cesta 242, 1000 LJUBLJANA / Τηλ.: 00386 12802257, 00386 15007266 / Fax: 00386 12802264, 00386 15007263 / E-mail: info@geaprodukt.si / Ιστότοπος: <http://www.geaprodukt.si> (IMPORTER/WHOLESALE)

6.RWA Slovenija, d.o.o. / Διεύθυνση: Dolenjska cesta 250A, 1291 ŠKOFLJICA / Τηλ.: 00386 15140070, 00386 27950880 / Fax: 00386 15140073, 00386 27950881 / E-mail: info@agrosaat.si / Ιστότοπος: <http://www.agrosaat.si> / Facebook: <https://www.facebook.com/Agrosaat> (REPRESENTATION)

7.PAF export-import d.o.o. / Διεύθυνση: Industrijska ulica 20, 2230 LENART V SLOV. GORICAH / Τηλ.: 00386 27200370, 00386 27200373 / Fax: 00386 27200371 / E-mail: paf.lenart@siol.net (WHOLESALE)

8.PITUS storitve, trgovina, gostinstvo, posredništvo, uvoz-izvoz d.o.o. / Διεύθυνση: Ob Dravi 2A, 2000 MARIBOR / Τηλ.: 00386 24716120 / Fax: 00386 24716125 / E-mail: info@pitus.si / Ιστότοπος: <http://www.pitus.si> (WHOLESALE/DISTRIBUTOR)

9.Zdrava Dostava (DG69) d.o.o. / Διεύθυνση: Drenov Grič 69, 1360 VRHNIKA και OC ZAPOLJE III/1b, 1370 LOGATEC / Τηλ.: 00386 31648365, 00386 51206685 / E-mail: dg69@siol.net, luka.marolt@dg69.si, info@dg69.si, eko@dg69.si / Ιστότοπος: <http://www.dg69.si> / Facebook: <https://www.facebook.com/EkoBioOrganic> / LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/dg69> (DISTRIBUTOR)

Β. Κριτήρια αναζήτησης: "herb"/"herbs" (για βότανα)

10.PlanetBIO d.o.o. / Διεύθυνση: Ljubljanska cesta 24G, 4000 KRANJ / Τηλ.: 00386 59333040, 00386 59333045 / E-mail: info@planetbio.eu / Ιστότοπος: <http://www.planetbio.eu> / Facebook: <https://www.facebook.com/planetbio> (WHOLESALE)

Γ. Κριτήριο αναζήτησης: "import" (γενικά για τρόφιμα)

11.AHAC trgovinsko podjetje d.o.o. / Διεύθυνση: Cesta Kozjanskega odreda 21, 3230 ŠENTJUR / Τηλ.: 00386 37466646 / E-mail: veleprodaja@ahac.si / Ιστότοπος: <http://www.ahac.si> / Facebook: <https://www.facebook.com/AHACdoo/> / LinkedIn: <https://linkedin.com/in/ahac> (IMPORTER/DISTRIBUTOR/WHOLESALE)

12.MERIT INTERNATIONAL, trgovsko podjetje d.o.o. / Διεύθυνση: Beograjska ulica 4, 1000 LJUBLJANA / Τηλ.: 00386 15483663 / E-mail: eshop@merit-hp.si / Ιστότοπος: <http://www.merit-international.si> / Facebook: <https://www.facebook.com/meritint> (IMPORTER/DISTRIBUTOR)

13.PETLJA d.o.o. / Διεύθυνση: Ob Dravi 3A, 2250 PTUJ / Τηλ.: 00386 27880030, 00386 27880031 / E-mail: melita@petlja.si / Ιστότοπος: <http://www.petlja.si> (IMPORTER/WHOLESALE)

Δ. Κριτήριο αναζήτησης: "distributor" (γενικά για τρόφιμα)

14.ABK marketing, inženiring, trgovina, d.o.o. / Διεύθυνση: Špruha 13, 1236 TRZIN / Τηλ.: 00386 15644010 / E-mail: info@abk.si / Ιστότοπος: <http://www.abk.si> (DISTRIBUTOR)

Η ιστοσελίδα "Europages" (www.europages.gr) προσφέρει την δυνατότητα αναζήτησης (με εισαγωγή της εταιρικής επωνυμίας στο πεδίο αναζήτησης) των στοιχείων επικοινωνίας λ.χ. των κατωτέρω εταιρειών, οι οποίες δραστηριοποιούνται στο εμπόριο (φρούτων και) λαχανικών στη Σλοβενία (πρόκειται για ενδεικτικό κατάλογο):

1.SEVINCH d.o.o. (εξειδίκευση σε ελληνικά προϊόντα)

2.HRIB

3.JERUZALEM ORMOZ VVS

4.SADEX

5.PELATI

6.ADRIATIC TRADE, ANDREJ KUKEC S.P.

7.DUNJA TOPIC-LAMPE S.P.

E. ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ

Ως προς τη λιανική πώληση, επισημαίνεται η δραστηριοποίηση στη Σλοβενία των παρακάτω αλυσίδων σουπερμάρκετ:

1.MERCATOR / Διεύθυνση: Dunajska cesta 107, 1001 Ljubljana / Τηλ.: 00386 15601000 / E-mail: info@mercator.si / Ιστότοπος: www.mercator.si

2.SPAR SLOVENIJA / Διεύθυνση: Letališka cesta 26, 1000 Ljubljana / Τηλ.: 00386 15844400/ E-mail: info@spar.si και sonja.petkovsek@spar.si / Ιστότοπος: www.spar.si

3.HOFER / Διεύθυνση: Kranjska cesta 1, 1225 Lukovica / Τηλ.: 00386 18346600 / E-mail: info@hofer.si / Ιστότοπος: www.hofer.si

4.LIDL / Διεύθυνση: Žeje pri Komendi 100, 1218 Komenda / Τηλ.: 00386 17297400 / E-mail: infofon@lidl.si και nabava@lidl.si / Ιστότοπος: www.lidl.si

5.E. LECLERC / Διεύθυνση: Jurčkova cesta 225, 1000 Ljubljana / Τηλ.: 00386 14204100 / E-mail: info@rudnidis.si / Ιστότοπος: www.e-leclerc.si

Αξίζει επίσης να επισημανθεί η δραστηριοποίηση στη Σλοβενία των εξής διαδικτυακών καταστημάτων εκλεκτών προϊόντων διατροφής (delikatessen): (α) "GREEN PAPA" (βλ. <https://greenpapa.eu/>), όπου διατίθεται ελληνική ρίγανη και (β) "LORBEC HERBS" (βλ. <https://www.lorbekherbs.si/>), όπου διατίθενται ελληνικό θυμάρι και ρίγανη.

Στις εξής ιστοσελίδες online πωλήσεων επιλεγμένων σουπερμάρκετ παρατίθενται λιανικές τιμές πώλησης αρωματικών φυτών και μπαχαρικών σε Σλοβενία και Ελλάδα (για σκοπούς σύγκρισης):

(α) <https://trgovina.mercator.si/market/>

(MERCATOR – Σλοβενία / Με εισαγωγή στο πεδίο αναζήτησης της σλοβενικής ονομασίας του εκάστοτε αρωματικού φυτού ή μπαχαρικού, δηλαδή "origano"/ρίγανη, "timijan"/θυμάρι, "peteršilj"/μαϊντανός, "bazilika"/βασιλικός, "kumina"/κύμινο, "koriander"/κόλιανδρος, "rožmarin"/δενδρολίβανο, "komarček"/μάραθο, "spearmint"/δυσόσμος, "janež"/γλυκάνισος, "žafraan"/κρόκος)

(β) <https://www.spar.si/online/>

(SPAR – Σλοβενία / Ομοίως με ανωτέρω)

(γ) [https://www.delivery.gr/menu/ab-](https://www.delivery.gr/menu/ab-basilopoulos/%CE%9C%CF%80%CE%B1%CF%87%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%91%CE%BB%CE%AC%CF%84%CE%B9-132098)

[basilopoulos/%CE%9C%CF%80%CE%B1%CF%87%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%91%CE%BB%CE%AC%CF%84%CE%B9-132098](https://www.delivery.gr/menu/ab-basilopoulos/%CE%9C%CF%80%CE%B1%CF%87%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%91%CE%BB%CE%AC%CF%84%CE%B9-132098) (Μπαχαρικά-

αλάτι)

και

[https://www.delivery.gr/menu/ab-](https://www.delivery.gr/menu/ab-basilopoulos/%CE%9B%CE%B1%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-131748)

[basilopoulos/%CE%9B%CE%B1%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-131748](https://www.delivery.gr/menu/ab-basilopoulos/%CE%9B%CE%B1%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-131748) (Λαχανικά)

(ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Ελλάδα)

(δ) [https://www.sklavenitis.gr/trofima-pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-](https://www.sklavenitis.gr/trofima-pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-zomoi/myrodika/)

[zomoi/myrodika/](https://www.sklavenitis.gr/trofima-pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-zomoi/myrodika/) (Μυρωδικά)

και [https://www.sklavenitis.gr/trofima-](https://www.sklavenitis.gr/trofima-pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-zomoi/mpacharika/?pg=3)

[pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-zomoi/mpacharika/?pg=3](https://www.sklavenitis.gr/trofima-pantopoleioy/mpacharika-alatia-xidia-zomoi/mpacharika/?pg=3)

(Μπαχαρικά)

(ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ – Ελλάδα)

Από επιτόπια επίσκεψη (Αύγουστος 2022) σε δύο σουπερμάρκετ διαφορετικών αλυσίδων («Σουπερμάρκετ 1» και «Σουπερμάρκετ 2») σε κεντρικά σημεία της Λιουμπλιάνας, παρατηρήθηκαν οι εξής τιμές λιανικής⁹ συσκευασμένων¹⁰ αρωματικών φυτών και μπαχαρικών έξι ειδών (μαϊντανού, ρίγανης, βασιλικού, θυμαριού, κόλιανδρου και κύμινου):

Σουπερμάρκετ 1:

1.Μαϊντανός κατατεμαχισμένος (peteršilj list drobljen) ουγγρικής προέλευσης (Μάρκα 1) 13gr 1,99 Ευρώ (δηλαδή 153,08 Ευρώ/κιλό)

2.Ρίγανη θρυμματισμένη (origano drobljen) τουρκικής προέλευσης (Μάρκα 1) 10gr 1,44 Ευρώ (δηλαδή 144 Ευρώ/κιλό)

3.Βασιλικός θρυμματισμένος (bazilika drobljena) αιγυπτιακής προέλευσης (Μάρκα 1) 14gr 1,44 Ευρώ (δηλαδή 102,86 Ευρώ/κιλό)

Παρατηρήσεις: (α) Η συσκευασία και στις τρεις περιπτώσεις είναι γυάλινη (με πλαστικό καπάκι), στεγανή και εύχρηστη. (β) Οι τιμές είναι αρκετά υψηλές και τούτο αποτελεί ένδειξη ότι υπάρχουν ενδεχομένως κάποια περιθώρια για ανταγωνιστικές (από πλευράς τιμής) ελληνικές εξαγωγές (ενδεχομένως μέσω άλλων καναλιών διανομής, π.χ. διαδικτυακών καταστημάτων).

Σουπερμάρκετ 2:

1.Μαϊντανός φιλοκομμένος (peteršilj narezani) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2) 7gr 1,09 Ευρώ (δηλαδή 155,71 Ευρώ/κιλό)

2.Ρίγανη θρυμματισμένη (origano zdrobljeni) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2) 12gr 1,25 Ευρώ (δηλαδή 104,17 Ευρώ/κιλό)

3.Βασιλικός θρυμματισμένος (bazilika zdrobljena) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2) 15gr 1,09 Ευρώ (δηλαδή 72,67 Ευρώ/κιλό)

4.Θυμαρί θρυμματισμένο (timijan zdrobljeni) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2) 19gr 1,12 Ευρώ (δηλαδή 58,95 Ευρώ/κιλό)

⁹ Οι τιμές λιανικής αφενός μπορεί να μεταβάλλονται συχνά και αφετέρου ποικίλλουν ανάλογα με το κανάλι διανομής.

¹⁰ Σημειωτέον ότι δεν έχουν εντοπισθεί μέχρι σήμερα σημεία πώλησης αντίστοιχων προϊόντων «χύμα», δηλαδή χωρίς συσκευασία.

- 5.Κόλιανδρος σε κόκκους (koriander v zrnju) συριακής προέλευσης (Μάρκα 1)** 27gr 1,33 Ευρώ (δηλαδή 49,26 Ευρώ/κιλό)
- 6.Ρίγανη θρυμματισμένη (origano zdrobljeni) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2)** 8gr 0,87 Ευρώ (δηλαδή 108,75 Ευρώ/κιλό)
- 7.Θυμάρι θρυμματισμένο (timijan zdrobljeni) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2)** 14gr 0,83 Ευρώ (δηλαδή 59,29 Ευρώ/κιλό)
- 8.Κύμινο ολόκληρο (kumina cela) μη αναγραφόμενης προέλευσης (Μάρκα 2)** 28 gr 0,82 Ευρώ (δηλαδή 29,29 Ευρώ/κιλό)
- 9.Βιολογική ρίγανη (bio origano) αυστριακής προέλευσης (Μάρκα 3)** 18gr 2,45 Ευρώ (δηλαδή 136,11 Ευρώ/κιλό)
- 10.Βιολογικός βασιλικός (bio bazilika) αιγυπτιακής προέλευσης (Μάρκα 3)** 15gr 2,45 Ευρώ (δηλαδή 163,33 Ευρώ/κιλό)
- 11.Βιολογικό θυμάρι (bio timijan) αυστριακής προέλευσης (Μάρκα 3)** 20gr 2,09 Ευρώ (δηλαδή 104,5 Ευρώ/κιλό)
- 12.Βιολογικό κύμινο ολόκληρο (bio kumina cela) αυστριακής προέλευσης (Μάρκα 3)** 60 gr 2,45 Ευρώ (δηλαδή 40,83 Ευρώ/κιλό)

Παρατηρήσεις: (α) Η συσκευασία στις περιπτώσεις (1)-(5) είναι γυάλινη (με πλαστικό καπάκι), στεγανή και εύχρηστη. (β) Εντοπίστηκαν και σε αυτό το σουπερμάρκετ διάφορα συσκευασμένα αρωματικά φυτά της Μάρκας 1. (γ) Η συσκευασία στις περιπτώσεις (6)-(8) είναι πλαστική και στεγανή (μέχρι το άνοιγμα) και χαρακτηρίζεται από εύκολο τρόπο ανοίγματος (easy open). (δ) Η συσκευασία στις περιπτώσεις (9)-(12) είναι από χαρτόνι. (ε) Τα προϊόντα (9)-(11) είναι θρυμματισμένα (αν και αυτό δεν αναγράφεται στη συσκευασία). (ε) Οι τιμές είναι αρκετά υψηλές, ειδικά ως προς τον μαιντανό, τη -βιολογική και μη- ρίγανη¹¹ και τον βιολογικό βασιλικό και τούτο αποτελεί ένδειξη ότι υπάρχουν κάποια περιθώρια για ανταγωνιστικές (από πλευράς τιμής) ελληνικές εξαγωγές (ενδεχομένως μέσω άλλων καναλιών διανομής, π.χ. διαδικτυακών καταστημάτων).

ΣΤ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Θα μπορούσαν ενδεχομένως να αξιοποιηθούν περισσότερο από τους Έλληνες παραγωγούς οι ευκαιρίες προβολής και προώθησης των προϊόντων τους στο πλαίσιο διεθνών εκθέσεων. Για παράδειγμα, στη Σλοβενία λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση η Έκθεση αγροτικών προϊόντων "AGRA" (<https://www.sejem-agra.si/en/>). Η διαφοροποίηση των προϊόντων (και ως προς τη συσκευασία, η οποία θα πρέπει να είναι αφενός εύχρηστη και αφετέρου αισθητικά όμορφη) και η επιλογή κατάλληλων καναλιών διανομής (π.χ. με βάση την αξιοπιστία, τις καλές τιμές και την εγγύτητα στον καταναλωτή) μπορεί να συμβάλουν στην εμπορική επιτυχία. Οι ήδη εδραιωμένες επιχειρήσεις στην αγορά ίσως διαθέτουν πλεονέκτημα, έχοντας εξασφαλίσει κατάλληλα κανάλια διανομής και επενδύσει στην προώθηση των προϊόντων τους. Ο online ανταγωνισμός θα μπορούσε να ενταθεί για τα συσκευασμένα προϊόντα μελλοντικά.

¹¹ Σημειώτέον ότι οι τιμές διάθεσης (τιμές παραγωγού) της ρίγανης κυμαίνονται από 2,5 έως 3,5 Ευρώ/κιλό. Βλ. <https://www.agrotypos.gr/kalliergeies/alles-kalliergeies/rigani-efkoli-os-kalliergeia-dyskoli-stin-proothisi>.